

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA LIPATNIKOVA ȘI RUDIC c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 40541/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 octombrie 2007

DEFINITIVĂ

23/01/2008

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Lipatnikova și Rudic c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

Dl J. CASADEVALL,

Dl G. BONELLO,

Dl K. TRAJA,

Dl S. PAVLOVSKI,

Dl J. ŠIKUTA,

Dna P. HIRVELÄ, *judcători*,

și dl T.L. EARLY, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 2 octombrie 2007 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 40541/04) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Federației Ruse, dna Natalia Lipatnikova („primul reclamant”) și un cetățean al Republicii Moldova, dna Ecaterina Rudic („al doilea reclamant”), la 11 ianuarie 2001. Reclamanții au fost reprezentați de către dl V. Zama de la „Juriștii pentru Drepturile Omului”, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău.

2. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea dată, dl V. Pârlog.

3. Reclamanții au pretins că executarea întârziată a unei hotărâri judecătorești executorii din 30 septembrie 1998, pronunțată în cadrul unei proceduri în care ei au fost părți, a constituit o încălcare a drepturilor lor garantate de articolul 6 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 16 februarie 2006, Președintele acelei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Primul reclamant s-a născut în anul 1946 și locuiește în Sankt Petersburg. Al doilea reclamant s-a născut în anul 1949 și locuiește în Chișinău.

6. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

7. În perioada relevantă, reclamanții erau proprietarii unei case din Chișinău și ai terenului aferent acesteia. Vecinul lor, T., a construit pe terenul care aparținea reclamanților o anexă la casă, care nu a fost autorizată.

8. În anul 1995, Pretura sectorului Centru din Chișinău a emis câteva decizii prin care a cerut demolarea construcției neautorizate. În anul 1996, aceasta a mai revocat și autorizația inițială de construcție eliberată lui T., ca fiind emisă ilegal. T. a inițiat proceduri judecătorești; reclamanții au fost atrași ca terțe părți, deoarece drepturile lor de proprietate erau direct afectate de rezultatul procedurilor. Ei aveau drepturi procedurale depline.

9. La 10 decembrie 1996, Judecătoria sectorului Centru a hotărât în favoarea lui T. și a indicat autorităților locale să anuleze deciziile lor și să confirme legalitatea construcției.

10. La 16 mai 1997, Tribunalul Chișinău a casat acea hotărâre judecătorească, respingând acțiunea lui T. și menținând deciziile administrative privind demolarea construcției.

11. La 15 ianuarie 1998, Curtea de Apel a casat decizia din 16 mai 1997 și a menținut hotărârea judecătorească din 10 decembrie 1996.

12. La 30 septembrie 1998, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul în anulare al Procurorului General, a casat decizia din 15 ianuarie 1998 și a menținut decizia din 16 mai 1997. Această decizie a devenit irevocabilă și executorie.

13. La 4 decembrie 1998, autoritatea locală a emis o nouă decizie privind demolarea construcției neautorizate.

14. Ulterior, reclamanții au înaintat mai multe cereri pentru executarea hotărârii judecătorești executorii. De fiecare dată, autoritatea locală a răspuns că executarea nu era posibilă, fie din cauza condițiilor meteorologice, a lipsei echipamentului necesar sau a noilor proceduri judiciare inițiate de T.

15. T. a făcut câteva încercări de a redeschide procedurile, folosind căi extraordinare de atac și pretinzând că soția și fiica lui nu au fost atrase în proceduri. Aceste cereri au fost respinse ca inadmisibile prin decizii judecătorești în 2001, 2003, 2005 și 2006. Procedurile de executare au fost

suspendate, prin încheieri judecătorești, de două ori, până la sfârșitul acelor proceduri: timp de șase luni în 2003 și de nouă luni în 2005.

16. După comunicarea acestei cereri Guvernului, în iulie 2006, hotărârea judecătorească din 30 septembrie 1998 a fost executată.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

17. Dreptul intern relevant a fost expus în hotărârea *Prodan v. Moldova* (nr. 49806/99, ECHR 2004-III (extracts)).

ÎN DREPT

18. Reclamanții au pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești executorii din 30 septembrie 1998 a încălcat drepturile lor garantate de articolele 3 și 6 § 1 ale Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

Articolul 3 prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Articolul 6, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, ... și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil... ”

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

Reclamanții au mai pretins că lipsa recursurilor efective în ceea ce privește pretențiile lor este contrară articolului 13 al Convenției, care prevede următoarele:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

A. Pretinsa violare a articolului 3 al Convenției

19. Reclamanții au pretins că neexecutarea, timp de mulți ani, a hotărârii judecătorești din 30 septembrie 1998 a constituit o violare a articolului 3 al Convenției.

20. Curtea notează că reclamanții nu și-au susținut prin probe această pretenție. Mai mult, se pare că suferința pe care ei ar fi îndurat-o, ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești, nu a fost suficientă pentru a constitui tratament inuman și degradant în sensul articolului 3 al Convenției (a se vedea *Ireland v. the United Kingdom*, hotărâre din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, § 162).

21. Prin urmare, această pretenție urmează a fi declarată inadmisibilă ca fiind vădit nefondată în conformitate cu articolul 35 §§ 3 și 4 al Convenției.

B. Obiecția preliminară a Guvernului privind restul pretențiilor

22. Potrivit documentelor prezentate de Guvern, în anul 2001, al doilea reclamant a donat primului reclamant o parte din terenul aferent și restul casei și terenul aferent acesteia. Guvernul a declarat că, astfel, cel de-al doilea reclamant nu a fost victimă a unei încălcări a drepturilor lui ca urmare a executării întârziate a hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea sa.

23. Curtea notează că cel de-al doilea reclamant a fost împiedicat să-și folosească proprietatea sa timp de mai mult de trei ani înainte ca el s-o doneze primului reclamant. Reclamanții au fost părți în proceduri (a se vedea paragraful 8 de mai sus) și beneficiari ai hotărârii judecătorești executorii din 30 septembrie 1998, prin care ei au fost asigurați că terenul pe care ei îl dețineau putea fi folosit fără nicio ingerință din partea lui T. Autoritățile naționale nu au recunoscut faptul că a avut loc o încălcare a drepturilor oricărui dintre cei doi reclamanți și nici nu a fost plătită vreo compensație. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că ambii reclamanți pot pretinde că sunt victime ale unei violări a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

24. Curtea consideră că pretențiile reclamanților formulate în temeiul articolelor 6 § 1 și 13 ale Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ridică chestiuni de drept, care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului și niciun alt temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI ȘI A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE

25. Reclamanții au pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești din 30 septembrie 1998 le-a încălcat drepturile garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Potrivit reclamanților, până în prezent hotărârea judecătorească încă nu a fost pe deplin executată, deoarece T. încă mai are o ușă din casa sa care se află în fața proprietății lor și, deoarece o cameră din subsol și intrarea în aceasta nu au fost demolate.

26. Guvernul a declarat că drepturile reclamanților nu au fost încălcate, deoarece autoritățile au întreprins toate măsurile rezonabile pentru a executa hotărârea judecătorească, însă s-au confruntat cu impedimente de ordin tehnic și legal. În special, executarea nu putea fi efectuată până la examinarea multor acțiuni judiciare intentate de T. și familia lui pentru contestarea hotărârii judecătorești din anul 1998.

27. Curtea notează că hotărârea judecătorească a rămas neexecutată timp de șapte ani și zece luni. De asemenea, ea notează că instanțele de judecată au suspendat executarea pentru o perioadă totală de cincisprezece luni. Prin urmare, rezultă că chiar excluzând perioadele pe parcursul cărora executarea a fost suspendată de o instanță de judecată, autoritățile au executat hotărârea judecătorească după mulți ani, întârziere care nu poate fi justificată de probleme tehnice. Mai mult, Curtea observă că prima suspendare a executării a fost dispusă în anul 2003, adică peste aproape cinci ani după ce hotărârea judecătorească a devenit executorie. Nu s-a oferit nicio explicație pentru această întârziere.

28. Curtea reamintește că ea a constatat violări ale articolului 6 § 1 al Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție în multe cauze cu privire la întârzieri în executarea hotărârilor judecătorești executorii (a se vedea, printre altele, *Prodan*, citată mai sus, și *Luntre and Others v. Moldova*, nr. 2916/02, 21960/02, 21951/02, 21941/02, 21933/02, 20491/02, 2676/02, 23594/02, 21956/02, 21953/02, 21943/02, 21947/02 și 21945/02, 15 iunie 2004).

Examinând materialele prezentate ei, Curtea notează că dosarul nu conține niciun element care i-ar permite să ajungă în această cauză la o concluzie diferită.

29. Prin urmare, Curtea, din motivele aduse în cauzele citate mai sus, constată că neexecutarea hotărârii judecătorești din 30 septembrie 1998 într-un termen rezonabil a constituit o violare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 13 AL CONVENȚIEI COMBINAT CU ARTICOLUL 6 § 1 AL CONVENȚIEI

30. Reclamanții s-au plâns, în temeiul articolului 13, de lipsa unui recurs efectiv în ceea ce privește pretenția lor formulată în temeiul articolului 6 al Convenției.

31. Guvernul a susținut că autoritățile nu puteau fi considerate responsabile pentru întârzierile în executarea hotărârii judecătorești, deoarece ele au întreprins toate măsurile rezonabile prevăzute de lege.

32. Curtea reiterează că articolul 13 garantează un recurs efectiv în fața unei autorități naționale în ceea ce privește o pretinsă încălcare a cerinței prevăzute de articolul 6 § 1 de a examina o cauză într-un termen rezonabil (a se vedea *Kudła v. Poland* [GC], nr. 30210/96, § 156, ECHR 2000-XI). Ea reamintește că articolul 13 cere existența prevederilor în legislația națională care să permită autorităților naționale competente să examineze fondul pretenției formulate în temeiul Convenției și să ofere redresarea corespunzătoare, chiar dacă Statele Contractante se bucură de o anumită marjă de apreciere cu privire la modul în care se conformează obligațiilor ce rezultă din această prevedere (a se vedea *Chahal v. the United Kingdom*, hotărâre din 15 noiembrie 1996, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-V, pp. 1869-70, § 145). Recursul cerut de articolul 13 trebuie să fie unul „efectiv”, atât în practică, cât și în drept. Totuși, un astfel de recurs este cerut doar pentru pretențiile care pot fi considerate ca fiind „serioase și legitime” conform Convenției (a se vedea *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, nr. 45701/99, § 137, ECHR 2001-XII).

33. În această cauză, Curtea a constatat o violare a articolului 6 § 1 în ceea ce privește neexecutarea hotărârii judecătorești din 30 septembrie 1998.

34. Curtea notează că pretențiile reclamanților privind executarea întârziată a hotărârii judecătorești au fost, în mod clar, „serioase și legitime” (a se vedea paragraful 29 de mai sus). Guvernul nu a identificat nicio prevedere din legislația națională, care ar fi permis reclamanților să întreprindă acțiuni pentru a accelera executarea hotărârii judecătorești din anul 1998. Dimpotrivă, existența în legislația națională a numeroaselor posibilități de a contesta o hotărâre judecătorească irevocabilă i-a permis lui T. să tergiverseze procedurile de executare, în timp ce reclamanții nu au avut niciun recurs efectiv.

35. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 13 în ceea ce privește lipsa în legislația națională a unui recurs privind executarea întârziată a unei hotărâri judecătorești executorii.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

36. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul moral

37. Reclamanții au pretins 95,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral. Ei au făcut referire la vârsta lor înaintată (pentru Republica Moldova) și la suferințele lor cauzate de executarea întârziată a unei hotărâri judecătorești executorii pronunțate în favoarea lor.

38. Guvernul a considerat că suma pretinsă era excesivă, nesusținută și nu avea nicio legătură cauzală cu violarea pretinsă.

39. Curtea consideră că reclamanților trebuia să le fi fost cauzat un anumit stres și frustrare în urma executării întârziate a hotărârii judecătorești din 30 septembrie 1998. Totuși, suma pretinsă este excesivă. Hotărând, în mod echitabil, Curtea acordă reclamanților suma totală de EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

40. Reclamanții au pretins EUR 1,425 cu titlu de costuri și cheltuieli. Ei au prezentat o listă detaliată potrivit căreia avocatul a lucrat 23.75 ore asupra cauzei, cu un onorariu pentru o oră de lucru de EUR 60.

41. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă pentru reprezentare. El a declarat că aceasta era excesivă și a susținut că suma pretinsă de avocat nu a fost suma care i-a fost în realitate plătită lui de către reclamanți. El a contestat numărul de ore lucrate de avocatul reclamanților și onorariul pe oră perceput de acesta.

42. În această cauză, având în vedere lista detaliată prezentată și caracterul repetitiv al cauzei, Curtea acordă avocatului reclamanților EUR 600 cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

43. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* pretenția formulată în temeiul articolului 3 al Convenției inadmisibilă, iar restul cererii admisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 13 al Convenției combinat cu articolul 6;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească ambilor reclamanți, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, EUR 3,000 (trei mii euro) cu titlu de prejudiciu moral și EUR 600 (șase sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
6. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 23 octombrie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

T.L. EARLY
Grefier

Nicolas BRATZA
Președinte